

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Petru Bobu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-1183/23
NR. PIGD 2-21178027-01-3ra-28112023)*

Admisibilitatea recursului depus până la 01 septembrie 2023; Art. 246 din Codul administrativ (versiunea până la 01 septembrie 2023).

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – Gr. Cazacu
Curtea de Apel Chișinău, judecători – V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

04 septembrie 2024

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 02 decembrie 2021, Petru Bobu a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea răspunsului nr. B-1676/21 din 20.09.2021, a deciziei nr. B-1940 din 28.10.2021, precum și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă începând cu data de 01.12.2018, în raport cu salariul mediu lunar al Procurorului Șef secție în Procuratura Generală, majorat conform Legii.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că începând cu data de 02.08.1976 și până la 04.09.2002, a activat în organele Procuraturii în diverse funcții, stagiul special de procuror constituind 26 ani 1 lună și 02 zile. Iar după atingerea în anul 1999 a vârstei de 50 ani, începând cu anul 2000, în temeiul art. 45 Lege cu privire la Procuratură, cu aplicarea prevederilor art. 32 Lege cu privire la statutul Judecătorului, a fost stabilită și achitată pensia pentru vechime în muncă în cuantum de 80% din salariul procurorului în exercițiu, Șef secție din cadrul Procuraturii Generale, cu respectarea principiului recalculării acesteia la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului respectiv.

3. Condițiile de recalculare a pensiei au fost menținute și în art. 34 Lege cu privire la Procuratură, precum și în art. 73 Lege cu privire la Procuratură. Or, pârâtul făcând referire la Legea nr.56 din 09 iunie 2011, pentru completarea și modificarea unor acte legislative, care a abrogat art. 73 (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10) începând cu 01.07.2011, l-a lipsit pe Petru Bobu, de garanțiile, recompensele și suplimentele stabilite pentru judecători.

4. A indicat că prin hotărârea irevocabilă a Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 23.02.2018, a fost admisă acțiunea înaintată în judecată, iar decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale fiind recunoscută ilegală, cu obligarea pârâtului să recalculeze și achite pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar al procurorului în funcție, începând cu 01.04.2013, după creșterea cu 35%, și începând cu 01.08.2016, conform art. 60 Lege cu privire la Procuratură nr.3 din 05.02.2016, în vigoare de la 01.08.2016.

5. Prin Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind salarizarea în sistemul bugetar, salariul procurorului în exercițiu, implicit al Procurorului șef secție în Procuratura Generală, a fost majorat. Respectiv Casa Națională de Asigurări Sociale trebuia să se conformeze legislației, să recalculeze și să achite lui Petru Bobu, în cuantumul respectiv. Or, art. 2 din Legea nr. 270/2018, stabilește domeniul de reglementare cu mențiunea că acestea se aplică persoanelor cu funcții de demnitate publică, funcționarilor publici, inclusiv cu statut special, din domeniul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, altui personal angajat în baza contractului individual de muncă în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate integral din bugetul de stat sau din bugetele locale, precum și personalului Casei Naționale de Asigurării Sociale. Iar în anexa nr. 4 la legea menționată se indică coeficienții de salarizare inclusiv pentru procurori, în dependență de funcție, aceste abordări implicând majorarea salariului procurorului respectiv.

6. Prin hotărârea din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea și s-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1676/21 din 20.09.2021, precum și răspunsul nr. B-1940 din 28.10.2021. Obligându-se Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula și achita lui Petru Bobu, pensia pentru vechime în muncă începând cu data de 01.12.2018, în raport cu salariul mediu lunar al Procurorului Șef secție în Procuratura Generală, majorat conform Legii.

7. La 14 martie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la data de 27 aprilie 2022 a depus apel motivat împotriva hotărârii din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

8. Prin decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

9. În motivarea soluției, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că instanța de fond a examinat toate aspectele cauzei, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios și aplicând corect legea. Hotărârea primei instanțe a fost considerată legală, motivată și bine argumentată, iar apelul a fost considerat neîntemeiat. În concluzie, instanța de apel a confirmat legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe privind recalcularea pensiei reclamantului Petru Bobu, argumentând că drepturile dobândite anterior nu pot fi afectate de legislația ulterioară. Curtea a subliniat importanța respectării principiului neretroactivității legii, conform căruia legea civilă nu poate modifica sau suprima condițiile unei situații juridice constituite anterior. În acest sens, recalcularea pensiei lui Petru Bobu trebuie să țină cont de majorările salariale acordate procurorilor în exercițiu la 1 aprilie 2013 și 1 august 2016, conform dispozițiilor legale în vigoare la momentul respectiv. De asemenea, instanța de apel a invocat jurisprudența Curții Constituționale,

care a statuat că pensiile speciale ale procurorilor și judecătorilor reprezintă o compensație pentru rigorile statutului lor special și nu constituie un privilegiu. Astfel, protecția juridică a acestor drepturi dobândite nu poate fi diminuată prin modificări legislative ulterioare, care se aplică doar pentru viitor. Refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia lui Petru Bobu a fost considerat neîntemeiat și contrar practicii judiciare, încălcând dreptul de proprietate asupra pensiei neprimite. În conformitate cu principiile stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea de Apel a constatat că acest refuz lezează un drept prevăzut de lege și că CNAS este obligată să recalculeze și să achite pensia pentru vechime în muncă, în conformitate cu majorările salariale ale procurorilor în exercițiu. Astfel, instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe, subliniind necesitatea respectării drepturilor dobândite anterior și a asigurării unei protecții juridice corespunzătoare pentru procurori și judecători, în conformitate cu legislația și jurisprudența aplicabile.

10. La 29 iunie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs nemotivată împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău. Iar, la 25 octombrie 2023 a depus cererea de recurs motivată, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei și emiterea unei decizii noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

11. În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă casării integral, deoarece instanța a aplicat eronat legislația ce reglementează litigiul. A susținut că Legea nr. 118/2003 cu privire la Procuratură prevedea recalcularea pensiei procurorilor pensionați în funcție de majorarea salariului procurorului în exercițiu. Această lege a fost abrogată și înlocuită de Legea nr. 294/2008 cu privire la Procuratură, care a continuat reglementările privind recalcularea pensiilor. Prin Legea nr. 56/2011, alineatele care prevedeau recalcularea pensiilor au fost abrogate, iar de la 01.07.2011, pensiile procurorilor se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20.11.2011 a confirmat constituționalitatea prevederilor Legii nr. 56/2011, care reglementează noile condiții de asigurare socială a procurorilor, inclusiv eliminarea recalculării pensiilor în funcție de majorările salariale. Noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului pensionat în funcție de majorarea salariului procurorului în exercițiu. În schimb, s-a instituit indexarea anuală a pensiilor la data de 1 aprilie, ca o substituie echitabilă conform posibilităților financiare disponibile în buget. Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut că instanțele ierarhic inferioare au interpretat greșit că refuzul recalculării pensiei a lipsit intimatul de un drept garantat de lege. De fapt, dreptul la asigurare socială al procurorilor este garantat prin indexarea anuală a pensiilor, nu prin recalculare în funcție de majorările salariale.

12. La 29 decembrie 2023, Petru Bobu a depus referință la recursul declarat, prin care a solicitat respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Potrivit art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023),

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

14. Art. 195 din Codul administrativ relevă că:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.”

15. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ reglementează că:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

16. Art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ prevede că:

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

17. Art. 246 alin. (1) și (2) din Codul administrativ stabilește că:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

18. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, copia dispozitivului deciziei a fost comunicată participanților la proces la 22 iunie 2023, iar copia deciziei motivate a fost notificată, în mod electronic, la 03 octombrie 2023. Astfel, depunerea recursului nemotivat la 29 iunie 2023 și a motivării recursului la 25 octombrie 2023, este în termen.

19. Din analiza prevederilor citate la pct. 17 al prezentei încheieri, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

20. Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

21. În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedeolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

22. Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” din norma citată la pct. 16 al încheierii. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

23. De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

24. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6

procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

25. În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

26. În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc